

სექცია 4. პროვნული ეკონომიკის განვითარების სამართლებრივი, პოლიტიკური და ისტორიულ ფილოსოფიური ასპექტები

Section 4. Legal, Political, Historical and Philosophical Aspects of the National Economy Development

საპროცესო შეთანხმების უარყოფითი ასპექტები

გივი აბაშიძე, სამართლის დოქტორი,
ბათუმის შოთა რუსთაველის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

ნაშრომში მოკლედ განხილულია საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის არსი და ამოცანები, მისი სამართლებრივი რეგულირების საკითხები.

გადმოცემულია საპროცესო შეთანხმების ზოგიერთი უარყოფითი ასპექტები, დასმულია რამდენიმე პრობლემატური საკითხი ამ კუთხით კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზების და მათი გამომწვევი მიზეზების შესახებ და წარმოდგენილია კონკრეტული წინადადებები და მოსაზრებები საპროცესო შეთანხმების მარეგულირებელი საკანონმდებლო ნორმების სრულყოფის, პრაქტიკაში ამ ნორმების სწორად გამოყენების მექანიზმების, კანონმდებლობაში შესაბამისი ცვლილებების შეტანის თაობაზე.

საკვანძო სიტყვები: სისხლის სამართლის პროცესი, დანაშაული, საპროცესო შეთანხმება

Some Opinions on the Improvement of Legal Institute of Plea Agreement

Summary

The present paper briefly discusses the essence and objectives of the plea agreement as well as the issues of its legal regulation.

The paper deals with some negative aspects of the plea agreement and some problematic issues about the existed shortcomings in this regard and causing reasons. Here are also represented specific proposals and thoughts about the improvement of the regulating legal norms, the mechanisms of proper usage of these norms in practice and corresponding amendments in the legislation.

Keywords: Criminal law process, Crime, Plea agreement

2004 წლის თებერვლიდან საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობაში საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის შემოღება გარკვეულ სიახლედ უნდა ჩაითვალოს, რომლის მიზანია სწრაფი და ეფექტური მართლმსაჯულების უზრუნველყოფა.

საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის შემოღების დროს ქართველი კანონმდებლების მიერ გათვალისწინებული იქნა საზღვარგარეთის ქვეყნების გამოცდილება, რომელმაც ამ მოკლე პერიოდში განვლო მნიშვნელოვანი გზა.

ხსენებული ინსტიტუტის მიღებას, ბუნებრივია, ჰქონდა საკმარისი საფუძველი და მიზეზები. პირველ რიგში, ეს იყო საქართველოს სსს კოდექსის ძალზე ფორმალისტული, დროში განელილი პროცედურები, ცალკეული საგამოძიებო თუ საპროცესო მოქმედებების ჩატარებისას არსებული სიძნელებები, ვადის დარღვევები და სხვა უარყოფითი შედეგები¹.

იმის მიუხედავად, რომ საპროცესო შეთანხმება იწვევს მრავალ შეკითხვასა და პრობლემას პრაქტიკაში გამოყენებისას, მისი არსი ისაა, რომ სასჯელზე, ბრალდების შემსუბუქებაზე ან ნაწილობრივ მოხსნაზე შეთანხმების საფუძველზე, სასამართლოს შეუძლია საქმის არსებითი განხილვის გარეშე გამოიტანოს განაჩენი.

კერძოდ, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 209-ე მუხლის მიხედვით სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის გარეშე განაჩენის გამოტანის საფუძველია საპროცესო შეთანხმება, რომლის თანახმადაც ბრალდებული აღიარებს დანაშაულს და უთანხმდება პროკურორს სასჯელზე, ბრალდების შემსუბუქებაზე ან ნაწილობრივ მოხსნაზე. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად საპროცესო შეთანხმების დადებისას ბრალდებული პროკურორს ზემოაღნიშნულ პირობებთან ერთად შეუძლია შეუთანხმდეს თანამშრომლობაზე ან/და ზიანის ანაზღაურებაზე, რაც იდება ზემდგომ პროკურორთან წინასწარი წერილობითი შეთანხმებით.

1. გ. ჭანტურიძე. საპროცესო შეთანხმება სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპებთან მიმართებაში. თბილისი, 2007 წელი, გვ. 42.

ბით.

შეთანხმების დადების შემთხვევაში სასამართლოში საქმე იხილება გამარტივებული წესით, არსებითი განხილვისა და მტკიცებულებათა გამოკვლევის გარეშე. ბრალდებული თანამშრომლობს გამოძიებასთან, აწვდის მას მნიშვნელოვან ინფორმაციას და მტკიცებულებებს, შედეგად კი იღებს მოსალოდნელზე მსუბუქ სასჯელს, ხოლო განსაკუთრებულ შემთხვევაში — საერთოდ თავისუფლდება სასჯელის მოხდისაგან².

ბრალდებულისათვის სასჯელის შემცირების მოთხოვნისას ან ბრალდების შემსუბუქების ან ნაწილობრივ მოხსნის თაობაზე გადანაცვლების მიღებისას პროკურორი ითვალისწინებს საჯარო ინტერესს, რომელსაც იგი სახელმწიფოს სამართლებრივი პრიორიტეტების, ჩადენილი დანაშაულისა და მოსალოდნელი სასჯელის სიმძიმის, დანაშაულის ხასიათის, ბრალეულობის ხარისხის, ბრალდებულის საზოგადოებრივი საშიშროების, პიროვნული მახასიათებლების, ნასამართლობის, გამოძიებასთან თანამშრომლობისა და დანაშაულის შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურების მიზნით ბრალდებულის ქცევის შეფასების საფუძველზე განსაზღვრავს.

ზოგადად, საქართველოს სსს კანონმდებლობაში საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის შემოღებას საზოგადოების, უფლებადამცველების, არასამთავრობო უფლებადამცველი ორგანიზაციებისა და სამართლის მეცნიერთა მხრიდან თავიდანვე არაერთგვაროვანი გამომხატულება მოჰყვა, რადგან როგორც ყოველ ნოვაციას, ისე საპროცესო შეთანხმებასაც ახლდა გარკვეული სახის ხარვეზები.

იურიდიულ ლიტერატურაში გამოქვეყნდა არაერთი ნაშრომი, რომლებიც ეხება საპროცესო შეთანხმების ცალკეულ საპროცესო ასპექტებს. მეცნიერი იურისტთა დამოკიდებულება ამ თემისადმი აშკარად განსხვავებულია. მეცნიერთა ნაწილი ამ ინსტიტუტის საქართველოში შემოღებას უარყოფითად აფასებდა, ვინაიდან მათი აზრით, ის ეწინააღმდეგება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის ძირითად პრინციპებს და მცდარად მიაჩნდათ მისი არსებობა, ხოლო მეორე ნაწილი იმედოვნებდა, რომ ნოვაცია წარმატებული იქნებოდა და თავის სიტყვას იტყოდა ქართულ კანონმდებლობაში.

ქართველ მეცნიერთა დიდ ნაწილს, რომლებიც უარყოფითად აფასებდნენ საპროცესო შეთანხმების შემოღებას მიაჩნდათ, რომ როგორც თვით პრინციპი - საპროცესო შეთანხმება, ასევე ეს ინსტიტუტი ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის პროცესის ამოცანებსა და პრინციპებს, ამასთან, მისი სრულყოფის მიზნით გვთავაზობდნენ ცალკეულ ნოვაციებს³. მათივე მოსაზრებით, საპროცესო შეთანხმე-

ბის შედეგად თანხის ასეთი გადახდა საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობით არ არის არც ჯარიმა და არც კორუფციულ საქმეებზე სახელმწიფოსთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება და ამგვარი ქმედება კანონსაწინააღმდეგოა.⁴

ზოგჯერ თეორიაში გამოთქმული იყო რადიკალური შეხედულებაც, რომლის თანახმადაც, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობაში საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის შემოღების იდეა მცდარია და ეწინააღმდეგება არა მარტო სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის პრინციპებს, არამედ მთლიანად მის ძირითად დებულებებსაც⁵. მეცნიერთა ერთი ნაწილი თვლის, რომ საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტი გარკვეულწილად ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის ისეთ ძირეულ პრინციპს, როგორიცაა კანონისა და სასამართლოს წინაშე ყველას თანასწორობა.

თუმცა მათი მხრიდან იყო საპირისპირო მოსაზრებებიც. კერძოდ, პროფესორი ნ. გაბრიჩიძე, რომელმაც საქართველოს სსს კოდექსში საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის შემოღებისთანავე პირველმა მიუძღვნა სამეცნიერო სტატია მის ცალკეულ საკითხებს, სამართლიანად მიუთითებს იმის შესახებ, რომ ახლად ამოქმედებული საპროცესო კანონმდებლობის საზომი, პირველ რიგში, მაინც პრაქტიკაში რეალიზაციაა, სწორედ პრაქტიკაში ვლინდება კანონმდებლობის შუქ-ჩრდილი და მომავალში ამ თემაზე საგამოძიებო-სასამართლო პრაქტიკის გაანალიზება, მეცნიერული გამოკვლევები იმის სრულ გარანტიას იძლევა, რომ უფრო სრულყოფილი და დახვეწილი გახდება მისი ცალკეული დებულებები. ამასთან, მისი აზრით, საპროცესო შეთანხმება ბრალდებულისათვის ერთგვარ მასტიმულირებელ (წამახალისებელ) ნორმას წარმოადგენს⁶.

იურიდიულ ლიტერატურაში სხვა მეცნიერები საპროცესო შეთანხმების დადებით მხარეებზე საუბრისას აღნიშნავენ, რომ საპროცესო შეთანხმება მართლმსაჯულების აღსრულების ძალზე ეფექტიანი საშუალებაა, რომელზედაც იხარჯება ადამიანური და მატერიალური რესურსების მინიმალური რაოდენობა, რომელიც იძლევა იმის საშუალებას გაიხსნას მძიმე დანაშაული და პასუხისგებაში მიეცენ საშიში დამნაშავეები, რასაც რატომ უნდა ვეთანხმებით, მაგრამ საპროცესო შეთანხმების დადებისას ნებისმიერ შემთხვევაში საჭიროა მაქსიმალური სიფრთხილე, რათა არ იქნას დაშვებული შეცდომები და საბოლოო ჯამში საზოგადოება არ დარჩეს დაზარალებული.

ამ ინსტიტუტის შემოღებასთან დაკავშირებით საზოგადოების რეაქციაც უარყოფითი იყო, რაც ნამდვილად არ არის გასაკვირი, რადგან იგი დანაშაულის ჩამდენ პირთა მიმართ საკმაოდ ბევრ დათმობას

2. პ. კობლაძე. სისხლისსამართლებრივი დევნისა და სახელმწიფო ბრალდების მხარდაჭერის სუბიექტი. ჟუროფესორ შ. ფაფიაშვილის დაბადებიდან მე-80 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო შრომების კრებული, თბ. 2015, გვ.200

3. ც. რატიანი. საპროცესო შეთანხმება სისხლის სამართლის პროცესში, მითი და რეალობა. ჟურნალი „მართლმსაჯულება და

კანონი“, 2006 წელი, №3, გვ. 117-153.

4. იბ. დასახელებული ნაშრომი, გვ.118

5 გ. მეფარიშვილი. სისხლის სამართალწარმოების ზოგიერთ კონცეპტუალურ საკითხებთან დაკავშირებით. ჟურნალი „მართლმსაჯულება და კანონი“, 2006 წელი, №3, გვ. 103-104.

6 ნ. გაბრიჩიძე. საპროცესო შეთანხმება. ჟურნალი „ადამიანი და კონსტიტუცია“, №2, 2004 წ. გვ. 59, 63.

გულისხმობს.

იმის მიუხედავად, რომ საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტმა დღემდე მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა, ბევრი ნორმები ახლებურად ჩამოყალიბდა, შეიძლება ითქვას, რომ როგორც მეცნიერების, ასევე პრაქტიკოსი მუშაკებისა და საზოგადოების არაერთგვაროვანი დამოკიდებულება მაინც უცვლელია, რადგან მიგვაჩნია, რომ ამ ინსტიტუტს მრავალ დადებით მხარეებთან ერთად, ბევრი უარყოფითი ასპექტები გააჩნია.

საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის ზოგიერთი ნორმების მიმართ როგორც სამართლის მეცნიერების, ასევე საზოგადოების მხრიდან ასეთ კრიტიკულ დამოკიდებულებას ბევრი მიზეზები აქვს. ჩვენი აზრით, მათგან შეიძლება გამოვყოთ ზოგიერთი ძირითადი მიზეზი, კერძოდ:

1). როგორც საპროცესო შეთანხმების კანონმდებლობის ზოგადი განხილვისა და საპროცესო შეთანხმების გამოყენების პრაქტიკის შესწავლით ირკვევა ზოგადად საქართველოს მოქმედ სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობაში საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტის მარეგულირებელი ზოგიერთი ნორმა არასრულყოფილია, რაც საჭიროებს დამუშავებას და სამართლებრივად გამართვას;

2). სამართლებრივი რეგულირების გარეშე დარჩენილი საპროცესო შეთანხმების პროცესში წამოჭრილი ბევრი საკითხი, რაც ხელს უშლის საპროცესო შეთანხმების სრულყოფილ და ობიექტურ განხორციელებას. აღნიშნულის უზრუნველყოფის მიზნით საჭიროა საპროცესო შეთანხმების პროცესში წამოჭრილი ამგვარი საკითხების გარკვევა და სამართლებრივად გადაწყვეტა.

3). აშკარად ჩანს, რომ არანაკლები პრობლემებია საპროცესო შეთანხმების გამოყენების პრაქტიკაში, ხშირდ თეორიული ნორმები ძალიან განსხვავდება პრაქტიკისაგან, რაც გარკვეულად განაპირობებს ამ ინსტიტუტისადმი საზოგადოების მხრიდან უარყოფით განწყობას და არაერთგვაროვან დამოკიდებულებას;

4). საყურადღებო და აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ საპროცესო შეთანხმებაში მონაწილე პირების მიერ ხშირად არასწორად არის გაგებული საპროცესო შეთანხმების არსი და შესაბამისი ნორმები, რის საფუძველზეც ხდება აღნიშნული ნორმების განზრახ ან გაუფრთხილებლობით დარღვევა, რომელიც იწვევს სამართალწარმოების მონაწილე პირების უფლებების შეზღუდვასა და დამახინჯებელი პრაქტიკის ჩამოყალიბებას,

სწორედ აქედან გამომდინარე, აღნიშნული სტატიის მიზანია წარმოვადგინოთ ჩვენი მოსაზრებები საპროცესო შეთანხმების მარეგულირებელი საკანონმდებლო ნორმების სრულყოფის, მათი სწორი და სამართლიანი გადაწყვეტის, ასევე ამ სფეროში არსებული ჩვენს მიერ ქვემოთ განხილული ზოგიერთი პრობლემური საკითხის სამართლებრივად მოგვარების შესახებ.

ა). პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს, რომ საპროცესო შეთანხმების დადების დროს სრულიად იგნორირებულია დაზარალებულის როლი და მისი ინტერესები. მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობით არ არის გათვალისწინებული დაზარალებულის მიერ საპროცესო შეთანხმების გასაჩივრების და მისი საპროცესო შეთანხმების განხილვაში მონაწილეობის შესაძლებლობა.

რა თქმა უნდა პროკურორი ვალდებულია საპროცესო შეთანხმების დადებამდე დაზარალებულთან გაიაროს კონსულტაცია და შეატყობინოს მას საპროცესო შეთანხმების დადება, რის შესახებაც იგი ადგენს ოქმს, მაგრამ საკანონმდებლო თვალსაზრისით აღნიშნული დებულება ძალიან ბუნდოვანია, არ არის დაკონკრეტებული რა მიზნით და რა ფორმით უნდა მოხდეს დაზარალებულის ინფორმირება, რა შედეგი მოჰყვება ამას. ჭეჭქეჭურად პროკურორის ამგვარი კონსულტაციის მიზანი მხოლოდ დაზარალებულის პოზიციის გარკვევაა და ის ფორმალურ ხასიათს ატარებს, რადგან მარტო იმის ცოდნა, რომ ბრალდებულთან ფორმდება საპროცესო შეთანხმება, დაზარალებულს არ აძლევს არანაირ უფლებას თავისი ინტერესების დასაცავად. თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებასაც, რომ კანონით დაზარალებულის უარი არ აბრკოლებს საპროცესო შეთანხმების გაფორმებას და როგორც ზემოთ აღინიშნა მას უბრალოდ საპროცესო შეთანხმების გასაჩივრების შესაძლებლობაც არ აქვს, მაშინ საკითხავია რა მიზანს ემსახურება ამგვარი კონსულტაცია.

თუმცა ვეთანხმებით ლიტერატურაში გამოთქმულ მოსაზრებას, რომ დაზარალებულის პოზიციას დიდი მნიშვნელობა აქვს პროკურორისათვის საპროცესო შეთანხმების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში⁷.

ე.ი. დღეს მოქმედი სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით, რომელმაც მინიმუმამდე შეზღუდა დაზარალებულის საპროცესო უფლებები, დაზარალებულს არ გააჩნია არანაირი რეალური სამართლებრივი ბერკეტი საპროცესო შეთანხმების დადების გადაწყვეტასთან დაკავშირებით. მაგრამ პრობლემა არა საპროცესო შეთანხმების ინსტიტუტში, არამედ ზოგადად ამჟამად მოქმედ სსს კანონმდებლობაშია, რომელმაც როგორც ზემოთ აღინიშნა მნიშვნელოვნად გააუარესა დაზარალებულის უფლებრივი მდგომარეობა.

მიგვაჩნია, რომ საკანონმდებლო დონეზე მოხდეს დაზარალებულის უფლებების გაზრდა, მისი საპროცესო სტატუსის გაფართოება, რადგან დაზარალებულისათვის კანონით მინიჭებული მარტო ის უფლება, რომ შეიტანოს სამოქალაქო სარჩელი საპროცესო შეთანხმების საქმეზე მიყენებული ზიანის ანაზღაურების შესახებ, ვერ მოახდენს საპროცესო შეთანხმების პროცესში მასზე წართმეული უფლებების კომპენსაციას.

7. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის კომენტარი. თბ. 2015, გვ. 648

ბ). საქართველოს სსს კოდექსში, განსხვავებით საზღვარგარეთის ზოგიერთი ქვეყნის საპროცესო კანონმდებლობისაგან, არ არის იმ დანაშაულთა ჩამონათვალი და განსაზღვრული განსაკუთრებით მძიმე კატეგორიის განზრახ დანაშაულთა წრე, რომელთა არსებობის შემთხვევაშიც ბრალდებულთან/მსჯავრდებულთან არ გაფორმდება საპროცესო შეთანხმება. ანუ კანონით კონკრეტულად არ არის განსაზღვრული თუ რომელი კატეგორიის დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაშია შესაძლებელი საპროცესო შეთანხმების გაფორმება.

სწორედ ასეთი ნორმის არარსებობის გამოა, რომ მოქმედი კანონმდებლობით შესაძლებელია საპროცესო შეთანხმების დადება ნებისმიერი კატეგორიის, მათ შორის მძიმე და განსაკუთრებით მძიმე კატეგორიის (მაგ. მკვლელობა, გაუპატიურება, სხეულის მძიმე დაზიანება და სხვ) დანაშაულთა საქმეებზეც, რაც ჩვენი აზრით დაუშვებელია და საპროცესო შეთანხმების სერიოზულ ხარვეზად მიგვაჩნია.

არა მგონია, მიზანშეწონილი იყოს განსაკუთრებით მძიმე კატეგორიის დანაშაულზე საპროცესო შეთანხმების დადება, რადგან არსებობს დიდი რისკი, რომ შეთანხმების საფუძველზე სასჯელისაგან განთავისუფლებული პირი კიდევ ჩაიდენს ახალ დანაშაულს. ამას კი საზოგადოების მხრიდან ყოველთვის უარყოფითი შეაფასება მოსდევს.

საპროცესო შეთანხმების ამგვარი სისტემა მოქმედებს მხოლოდ სულ რამდენიმე ევროპულ ქვეყანაში და მათ შორის არის საქართველო. სხვა ძირითად ქვეყნებში ფუნქციონირებს საპროცესო შეთანხმების სხვადასხვა მექანიზმები, თუმცა ისინი, როგორც წესი გამოიყენება მხოლოდ ნაკლებად მძიმე დანაშაულთან მიმართებით. მაგ. ზოგიერთ ქვეყანაში საპროცესო შეთანხმება შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დანაშაულებრივი ქმედება ისჯება თავისუფლების აღკვეთით 5 წლამდე (იტალია, საფრანგეთი), 6 წლამდე (ესპანეთი) ან თუნდაც 10 წლამდე (რუსეთი).

გერმანიაში დანაშაულის აღიარების დროს საპროცესო შეთანხმების პროცედურა გამოიყენება ყველა დანაშაულთან მიმართებით, მაგრამ შეთანხმება ეხება მხოლოდ სასჯელის ფარგლებს და არა ბრალდებას. ზემოთხსენებული პროცედურების უმეტესობა არ ითვალისწინებს გარიგებას ბრალდების შემსუბუქებაზე და ნაწილობრივ მოხსნაზე⁸.

აღნიშნული მაგალითები და ამ სფეროში უცხო ქვეყნების გამოცდილების ანალიზი კიდევ ერთხელ გვარწმუნებს საპროცესო შეთანხმების შესახებ ქართულ სისხლის საპროცესო სამართლის კანონმდებლობაში არსებული ხარვეზების თაობაზე ჩვენს მიერ ზემოთ გამოთქმული შენიშვნების და მოსაზრებების ინტერნეტ წყარო: <https://www.google.ge/webhp?sourceid=chrome-instant&ion> (OSCE/ODIHR და ევროპის საბჭოს ერთობლივი მოსაზრება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის შესახებ. ვარშავა/სტრასბურგი, 2014 წ) უკანასკნელად გადამოწმებულია 01.10.2016

რებების სისწორეში და ამ საკითხზე სსს კოდექსში შესაბამისი ცვლილებების შეტანის აუცილებლობაში.

ამიტომ, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია საქართველოს სსს კოდექსში შევიდეს შესაბამისი ცვლილება, რომლის თანახმად საპროცესო შეთანხმება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ ნაკლებად მძიმე დანაშაულის საქმეებზე, რომელთა ჩადენისათვის გათვალისწინებულია ჯარიმა ან თავისუფლების აღკვეთა არაუმეტეს ხუთი წლისა.

გ). ვფიქრობ გასათვალისწინებელია უცხოელი მეცნიერების და ამ დარგის ექსპერტების მოსაზრება, რომ საქართველოს კანონმდებლობით გარკვეულად შეიზღუდოს საპროცესო შეთანხმების გამოყენება ნაკლებად მძიმე დანაშაულთან მიმართებაშიც. ამ კატეგორიის საქმეებზე გამოყენებული იქნას სხვა სამართლებრივი მექანიზმები, რის საშუალებასაც ამ კატეგორიის დანაშაულთა სიმძიმე და ხასიათი იძლევა და ამ კუთხით გაძლიერდეს გარანტიები ბრალდებულისათვის⁹.

დ). ვეთანხმები მეცნიერ-იურისტების მხრიდან ლიტერატურაში გავრცელებულ მოსაზრებას, რომ ადამიანებს გარკვეულად არათანაბარ პირობებში აყენებს ის გარემოებაც, რომ საპროცესო შეთანხმების დადებისას ბრალდებულს უმრავლეს შემთხვევაში უწევს გარკვეული თანხის გადახდა, რაც არავისთვის არ არის საიდუმლო. დღევანდელი ქართული რეალობის გათვალისწინებით ამით ირღვევა კანონისა და სასამართლოს წინაშე თანასწორობის პრინციპი, რადგან გამოდის, რომ თუ პიროვნებას საკმარისი თანხა არ გააჩნია, უარს ეტყვიან საპროცესო შეთანხმების გაფორმებაზე. მითუმეტეს, მოქმედი საპროცესო კანონმდებლობით არ არის განსაზღვრული საპროცესო შეთანხმების საფუძველზე გადასახდელი თანხის ზღვრული ოდენობა და პრაქტიკულად საპროცესო შეთანხმების საფუძველზე ბიუჯეტში შესატანი თანხის რაოდენობას ყველა კონკრეტულ შემთხვევაში განსაზღვრავს პროკურორი.

ე). ჩვენს სინამდვილეში საპროცესო შეთანხმება თითქმის ყველა სახის სისხლის სამართლის საქმეზე გამოიყენება. თავიდანვე საპროცესო შეთანხმების შემოღების ერთ-ერთი მყარი არგუმენტი ანტიკორუფციული დატვირთვა იყო. მეცნიერ-იურისტების დიდი ნაწილი და ზოგადად ყველა ის პირი, ვინც საპროცესო შეთანხმების შემოღებას უჭერდა მხარს, ძირითადად საპროცესო შეთანხმებას მიიჩნევდა როგორც ანტიკორუფციულ ღონისძიებად. ნაწილობრივ ვეთანხმები ამ მოსაზრებას და მიზანშეწონილად მიმაჩნია საპროცესო შეთანხმება უფრო მეტად გამოყენებული იქნას კორუფციულ და ეკონომიკური სახის დანაშაულთა საქმეებზე.

ვფიქრობთ, რომ საპროცესო შეთანხმების სფეროში არსებული და ჩვენს მიერ ზემოაღნიშნული საკანონმდებლო ხარვეზების დროული დარეგულირება ხელს შეუწყობს საპროცესო შეთანხმების მიზნის მიღწევას — სასამართლოში დაჩქარებული წესით

9 იხ. იგივე ინტერნეტ წყარო

საქმის განხილვას, მათ განტვირთვას, საპროცესო ხარჯების შემცირებას და საპროცესო ვადების დაცვას, ზოგადად კი სწრაფი და ეფექტური მართლმსაჯულების განხორციელებას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი. 2016 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე
2. გ. ჭანტურიძე. საპროცესო შეთანხმება სისხლის სამართლის პროცესის პრინციპებთან მიმართებაში. თბილისი, 2007 წელი
3. პ. კობალაძე. სისხლის სამართლებრივი დევნისა და სახელმწიფო ბრალდების მხარდაჭერის სუბიექტი. ჯპროფესორ შ. ფაფიაშვილის დაბადებიდან მე-80 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო შრომების კრებული, თბ. 2015
4. ც. რატიანი. საპროცესო შეთანხმება სისხლის სამართლის პროცესში, მითი და რეალობა. ჟურნალი „მართლმსაჯულება და კანონი“, 2006 წელი, №3
5. გ. მეფარიშვილი. სისხლის სამართალწარმოების ზოგიერთ კონცეპტუალურ საკითხებთან დაკავშირებით. ჟურნალი „მართლმსაჯულება და კანონი“, 2006 წელი, №3, გვ. 103-104
6. ნ. გაბრიჩიძე. საპროცესო შეთანხმება. ჟურნალი „ადამიანი და კონსტიტუცია“, №2, 2004 წ
7. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის კომენტარი. თბ. 2015
8. ინტერნეტ წყარო: <https://www.google.ge/webhp?sourceid=chrome-instant&ion> (OSCE/ODIHR და ევროპის საბჭოს ერთობლივი მოსაზრება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის შესახებ. ვარშავა/სტრასბურგი, 2014 წ) უკანასკნელად გადამოწმებულია 01.10.2016